

Fürkész-ösvény

Jelzése: narancssárga sáv

Hossza: kb. 3 km

Bejárásához szükséges idő: kb 2-2,5 óra

1. Itt állsz most

Sziaztok, az én nevem Fürkész. Nagyon örülök, hogy eljöttetek hozzám! Ha van kedvetek egy kicsit sétálni és játszani, máris indulhatunk! Ahogy a térképről is láthatjátok, egy körtúrára hívlak Benneteket, melynek útvonalán sok látnivaló és érdekes feladat vár Rátok!

Néhány métert sétálva, balra a kőfalon az Aggteleki-karszt állatvilágával ismerkedhetsz meg!

2. Nézőpontok

Az erdő nagyon változatos, ezernyi fa és bokor vesz bennünket körül. Mind másfélék, a méretük, a formájuk, a koruk. Milyen sokféle szempontból szemlélhetjük őket!

Egy erdész például megbecsüli gondolatban a fák magasságát, elgondolkodik a fák kivágásának módjáról, az elszállításukról. Biztosan megmozgatják a te fantáziádat is!

Válassz magadnak „nézőpontot”! Képzeld el, vajon mit gondolhat a fákról egy mókus, egy erdei manó, egy asztalosmester, egy természetvédelmi őr, vagy egy kiránduló!

3. Milyen erős a víz?

A falu lakossága évszázadokon át használta a források, patakok vizének energiáját. A Jósva–patak völgyében malmokat és vízierővel működtetett kovácsműhelyeket, vagy más néven kaphámorokat építettek. A mai Tengerszem-tó helyén, az egykori Törőfej-völgyben 1840-ben a Klein család létesítette az ún. felső malmot.

4. Egy négyzet kilépése

Nem lehet nehéz „kilépni” egy szabályos négyzetet, hiszen – mint tudjuk – négy egyenlő oldala van! Próbáld meg! De vigyázz! A szemedet be kell csuknod közben! Állj a lapos kőre, lépj előre hét lépést, aztán balra hetet! Ne leselkedj! Fordulj ismét balra, és lépj visszafelé is hét lépést, majd ismét balra hetet! Most nyisd ki a szemed! Ismét a lapos kővön állsz?

5. Foltos szalamandra

A foltos szalamandra - bár testfelépítése a gyíkokéra emlékeztet – a kétéltűek közé tartozik. Hűvös, árnyas erdők, patak völgyek lakója. Elsősorban alkonyatkor, éjszaka mozog, táplálkozik, de esős időszakban nappal is megfigyelhető. Kora tavasszal bújik elő telelőhelyéről (gyökérzúgok, korhadt fatörzsek, kövek repedései). Védett! Szaporodását és fejlődését itt nyomon követheted!

6. Zöld varangy

Zöld varanggyal gyakran találkozhatunk emberi környezetben, kertekben és parkokban is. Rovarokat, meztelencsigákat fogyaszt, hasznos állat. Vizes élőhelyeket csak nászidőszakban keres fel, élete nagy részét szárazföldön tölti. Védett! Szaporodását és fejlődését itt nyomon követheted!

7. Hidak

Látod milyen sokféle híd vezethet át a patak fölött? Válaszd ki az egyiket! A legizgalmasabbat, vagy a legbiztonságosabbat? Esetleg a legegyszerűbbet? De ha lehúzod a cipődet, a vízen átjuthatsz is átjuthatsz a túlsó partra.

8. Kétéltű vagy hüllő?

Sokan összekevernek bennünket! Segítünk neked abban, hogy tudd, milyen különbségek vannak köztünk.

9. Élet az ember közelében

Az emberek sokféle állatot tartanak: háziállatokat, díszállatokat vagy éppen házi kedvenceket. Vannak azonban olyan fajok, amelyek megtartották szabadságukat, de jól tudtak alkalmazkodni az ember által kialakított környezethez. *Ismered őket?*

Ha a Malom-árokából kiérve lesétálsz a lépcsőn, az Ófaluba érkezel és a Jósva-patak túloldalán megismerheted az Aggteleki-karszt legjellemzőbb növényeit.

10. Lovaink

A hazánkban tenyésztett lófajták messze földön híresek. Kevés ország rendelkezik olyan kiváló fajtákkal és a fajták oly nagy számával, mint Magyarország.

Hidegvérű lófajtáink

A **magyar hidegvérű ló** és a **muraközi ló** tartozik ide. Könnyen kezelhető, kitartó, mezőgazdasági munkákra jól használható lófajták.

Melegvérű lófajtáink

A klasszikus megjelenésű **lipicai lovak** nagyon sikeresek a fogathajtásban és hátaslóként is. A 160 éves múltra visszatekintő mezőhegyesi **nóniusz** impozáns megjelenésű hátasló. A bábolnai **shagya-arab** lófajta nemes arab ló, megállja a helyét hátaslóként és fogatban is. A két alapító angol telivérről elnevezett **furioso-north star** a sportlovasoknak és a szabadidős lovaglás híveinek is egyaránt kedvence. A múlt századok katonai hatásait idézi az elegáns megjelenésű, erős fizikumú, mégis könnyed járású **kisbéri félvér**. A **gidrán** hátas és fogatos lónak egyaránt alkalmas. A **mezőhegyesi sportló** 1984 óta hivatalosan elismert fajta, díjlovaglásban, díjugratásban és militaryban.

A **hucul ló** marmagassága 130-145 cm. Lépései aprók, lábát magasra emeli, így hegyi terepen is biztos járású. Munkakészsége minden tekintetben kiváló. Szívóssága páratlan.

Hasonlítsd össze a hucul ló testalkatát a muraközivel, a lipicaival és a nóniusz lóval! Keresd meg a szilettekhez tartozó lófajtákat!

11. Élet a patakban

A híd után folyik össze a Tohonya- és a Jósva-patak. Tiszta vizükben sokféle élőlényt láthatsz!

12. Menjünk barlangba!

A barlang természetes úton létrejött 2 méternél hosszabb, ember által bejárható föld alatti üreg.

A barlangkutatóknak nincs könnyű dolga, hiszen sokszor sötét, szűk, vizes járatokban kell dolgozniuk.

Az alábbi felszerelések közül válaszd ki, mire lenne szükséged, ha te is barlangász lennél? Egy „kakukktójás” is van köztük! Melyik az?

13. Bekeretezett tájkép

Válassz egyet a képkeretek közül, tartsd a szemed elé, s keresd ki a tájból azt a kis részletet, amelyik a legjobban tetszik. Ez a saját képed! Meséld el a többieknek, mi minden van rajta!

14. Hol is vagyunk?

- Magyarországon
- Az Északi-középhegységben

- Az Aggteleki-karszton
- Jósvafőn
- Az Aggteleki Nemzeti Parkban
- A felszín alatt pedig hazánk egyetlen természeti világörökség helyszíne: **Az Aggteleki – és a Szlovák-karszt barlangjai**

15. Jósvafő

Jósvafőt egy 13. századi írásban említik először, az elnevezés mutatja, hogy a település a Jósva-patak forrásánál épült. A név szláv eredetű, jelentése: égerfákkal szegélyezett vízfolyás.

16. Mit „lát” a kezünk?

Vannak állatok (pl. a vakond), akik jól tájékozódnak szaglással, tapintással. Kíváncsi vagy rá milyen ez? Akkor csukd be a szemed, nyúlj bele a dobozba, és próbálj meg a „kezeddal látni”. Tapasztalni fogod, hányféle módon lehet valami puha, érdes, sima vagy kemény.

17. Becsüld meg!

Mit gondolsz? Hány lépést kell megtenni a gyertyántól az ösvény másik oldalán álló bükkfáig? S a bükktől a csertölgyig? Talán 8 lépés? Több vagy kevesebb? Becsüld meg, aztán ellenőrizd, jól tippeltél-e!
Megismerkedhetsz a karszton található fákkal, cserjékkel, ha kipróbálsz a forgatható határozókat!

18. Erdei hangszerek

Ugye ismered a fémből, vagy fából készített hangszert, a xylophont?

Fából az egyszerű fúvós hangszerektől a nemes hárfáig sokféle hangszert készítenek. A fafajta hangzása a fa tömörségétől függ. A keményfa például hangosabb, mint a puha. Itt a szabad természetben is találhatsz „hangszereket”. Kisebb-nagyobb köveket vagy fadarabokat összeütögetve, dörzsölgetve különböző ritmusokat, dallamokat csalhatsz ki belőlük. Mindjárt ki is próbálhatod. Íme a hangszer, a koncertnek immár semmi akadálya!

19. Az erdő csendje

Csendesedj el egy kicsit! Meg tudod állni, hogy egy percig ne moccanj, ne beszélj, csak hallgatózz?
Hunyd be a szemed, és fogd be a füled a kezeddal! Számolj magadban lassan harmincig, majd vedd le a kezeddal! Figyeld meg hány különböző hangot hallasz?
A forgatható gubacs határozóval kikeresheted és megismerheted, ha találtál útközben furcsa gömb alakú gubacsokat.

20. Mit hagyunk hátra?

A természetben vendégek vagyunk. Vidd el magaddal élményeidet, az erdő-mező lakóinak nyugalma pedig vigyázz! Ne hagyj hátra mást, csak a lábnyomodat!